HAFNARFJÖRÐUR

FJÖLSKYLDU- OG BARNA-MÁLASVIÐ

Hafnarfjarðarbæjar 2019

Hafnarfjarðarbær vinnur að því að tryggja fjárhagslegt og félagslegt öryggi íbúa. Við framkvæmd þjónustunnar skal þess gætt að hvetja einstaklinginn til ábyrgðar á sjálfum sér og öðrum, virða sjálfsákvörðunarrétt hans og styrkja hann til sjálfshjálpar.

EFNISYFIRLIT

3 Ávarp sviðsstjóra

4 Nefndir og ráð

5 Skipurit fjölskyldu- og barnamálasviðs

6 Skipting fjármagns

8 Barnavernd

12 Ráðgjafateymi

14 Húsnæðismál

16 Brúin / Stoðþjónustuteymi

17 Málefni eldri borgara

19 Málefni fatlaðs fólks

ÁVARP SVIÐSSTJÓRA

Eins og ársskýrsla fjölskyldu- og barnamálasviðs ber með sér hefur starfið á sviðinu verið gróskumikið árið 2019. Stöðug þróun er á sviðinu og þjónustan þróast í takti við þarfir íbúa Hafnarfjarðarbæjar. Gerð var úttekt á stjórnsýslu sveitarfélagsins og voru helstu niðurstöður að mikið álag er á fagsviðum og skortur á verkferlum og efla þarf verulega þjónustu sem leysa má í fyrstu snertingu, annað hvort með rafrænum hætti eða í þjónustuveri. Á haustmánuðum breyttist heiti fjölskylduþjónustu í fjölskyldu- og barnamálasvið. Í byrjun árs var sett á fót tilraunaverkefni sem fól í sér að ný deild tók til starfa, stoðdeild í málefnum flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernd. Deildin þjónustar hælisleitendur samkvæmt samningi við Útlendingastofnun, sér um þjónustu við flóttafólk og aðstoðar við aðlögun þeirra að íslensku samfélagi og aðstoðar útlendinga í neyð.

Verkefnastjóri fjölmenningar tók til starfa á árinu. Verkefnastjórinn vinnur þvert á svið sveitarfélagsins, greinir upplýsingar um stöðu innflytjenda í sveitarfélaginu er tengiliður við þá aðila sem koma að málaflokknum, hefur umsjón með og styður við fjölmenningarráð o.fl.

Barnaverndartilkynningum fjölgaði ekki á árinu en þær voru 1086 árið 2019 en 1124 árið á undan. 28 heimilisofbeldismál voru tilkynnt til barnaverndar. Þorpið er tilraunaverkefni lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu og Hafnarfjarðarbæjar. Lögreglumaður hefur haft vinnuaðstöðu á fjölskyldu- og barnamálasviði og unnið í nánu samstarfi við fagfólk sviðsins að málefnum barna og fjölskyldna. Verkefnið hefur vakið verðskuldaða athygli og gefið góða raun.

Ráðgjafar í ráðgjafarteymi leggja áherslu á stuðning til sjálfshjálpar og eru í nánu samstarfi við Vinnumálastofnun, Starfsendurhæfingu Hafnarfjarðar, Virk o.fl. Fjárhagsaðstoð jókst á árinu og einstaklingum sem þáðu fjárhagsaðstoð fjölgaði úr 224 í 291 frá fyrra ári. Ákveðið var í lok árs að greiddur skuli sérstakur húsnæðisstuðningur í félagslegu húsnæði sveitarfélagsins. Í lok árs voru 104 einstaklingar eða fjölskyldur á biðlista eftir félagslegu húsnæði. Byggðar voru 12 almennar leiguíbúðir í Skarðshlíð. Skarðshlíð íbúðafélag er sjálfseignarstofnun sem stofnuð var af Hafnarfjarðarbæ. Íbúðirnar voru afhentar leigjendum í desember 2019.

Brúin er nýtt verklag í þjónustu við börn í leik- og grunnskólum sveitarfélagsins og er markmið Brúarinnar að samþætta þjónustu bæjarins og auka lífsgæði barna og fjölskyldna þeirra. Brúin hefur aukið samvinnu fagfólks og samkvæmt viðhorfskönnun sem gerð var í mars 2019 er mikil ánægja með þetta nýja verklag.

Þjónusta við eldri borgara verður sífellt viðameiri og fjölgaði heimilum sem nýta þjónustuna um 30 á milli ára og fjölgun var í heimsendingum á mat. Mikil áhersla er á heilsueflingu eldri borgara með það að markmiði að efla lífsgæði þessa hóps til lengri tíma.

Hafnarfjarðarbær ákvað á árinu að segja sig úr sameiginlegri aksturþjónustu höfuðborgarsvæðisins og var hafinn undirbúningur að útboði á þjónustunni.

Heilbrigðisráðuneyti samþykkti 12 ný rými fyrir sérhæfða dagþjálfun og var unnið að útfærslu á þeim rekstri. Á árinu var opnað 60 rýma hjúkrunarheimili við Sólvang sem Sóltún öldrunarþjónusta rekur. Mikið og öflugt samstarf er við Félag eldri borgara í Hafnarfirði og hefur félagið veg og vanda að félagsstarfi sem rekið er að Flatahrauni.

Málaflokkur fatlaðs fólks er mjög umfangsmikill í Hafnarfirði en reknar eru alls 16 starfseiningar í þeim málaflokki. Auk þess hefur þróun orðið í notendastýrðri persónulegri aðstoð sem nú er orðið lögbundið úrræði. Tveir búsetukjarnar eru í byggingu, annars vegar að Arnarhrauni 50 og hins vegar á Öldugötu 45.

Samstarf við notendaráð sveitarfélagsins, öldungaráð, ráðgjafarráð í málefnum fatlaðs fólks og fjölmenningarráð hefur haldið áfram að dafna á árinu og verður lögð enn frekari áhersla á notendasamráð á næstu misserum.

Af þessari upptalningu má vera ljóst að starfið á fjölskyldu- og barnamálasviði hefur blómstrað og eflst á árinu 2019. Fyrst og fremst ber að þakka samheldnum starfsmannahópi og faglegum áherslum starfsfólks. Má nefna að fagfólk á skrifstofu sviðsins hefur til margra ára tekið á móti háskólanemum í félagsráðgjöf og þroskaþjálfun í starfsþjálfun og er ásókn í að komast í slíka þjálfun á fjölskyldu -og barnamálasviði Hafnarfjarðar. Það ber vott um gott og faglegt starf á sviðinu.

Undirrituð vill þakka starfsfólki fyrir þeirra góðu störf, styrk og samheldni.

Rannveig Einarsdóttir, sviðsstjóri fjölskyldu- og barnamálasviðs.

NEFNDIR OG RÁÐ

Fjölskylduráð starfar samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga. Ráðið hélt 25 fundi á árinu 2019.

Í ráðinu voru eftirfarandi fulltrúar: Valdimar Víðisson, formaður, Helga Ingólfsdóttir, varaformaður, Guðbjörg Oddný Jónasdóttir, Árni Rúnar Þorvaldsson, Sigurður Þ. Ragnarsson, Árni Stefán Guðjónsson og Hulda Sólveig Jóhannsdóttir.

Varamenn voru eftirfarandi: Erla Ragnarsdóttir, Magnea Björk Ólafsdóttir, Sólon Guðmundsson, Svava Björg Mörk, Sævar Gíslason, Auðbjörg Ólafsdóttir, áheyrnarfulltrúi, Lilja Eygerður Kristjánsdóttir, áheyrnarfulltrúi.

Barnaverndarnefnd starfar samkvæmt barnaverndarlögum. Nefndin fundaði 20 sinnum á árinu.

Fulltrúar í barnavernd: Þórdís Bjarnadóttir, formaður, Mjöll Flosadóttir varaformaður,Jóhanna Erla Guðjónsdóttir, Dagbjört Rún Guðmundsdóttir, Sveindís Jóhannsdóttir.

Varamenn voru: Sigurlaug Anna Jóhannsdóttir, Jóhanna Fleckenstein, Matthías Freyr Matthíasson, Hildur Anna Karlsdóttir.

SKIPURIT FJÖLSKYLDU- OG BARNAMÁLASVIÐS

Fjölskylduráð

Barna-verndarnefnd

Fjölskyldu- og barnamálasvið

Barnaverndarteymi

Móttaka barnaverndartilkynninga, vinnsla barnaverndarmála, úttektir á fóstur- og stuðningsfjölskyldum, heimilisofbeldisverkefni, ættleiðingarmál.

Ráðgjafateymi

Félagsleg ráðgjöf, húsnæðismál, fjárhagsaðstoð, sérstakur húsnæðisstuðningur.

Þróun og rekstur í máefnum fatlaðs fólks

Þjónusta og rekstur og heimilum, hæfingu, starfsþjálfun, atvinnumál, skammtímavistun, athvarf fyrir geðfatlaða, lengd viðvera og frístund fyrir fötluð börn og ungmenni. Frekari liðveisla.

Stoðþjónustuteymi

Suðningsþjónusta fyrir fatlað fólk s.s. félagsleg liðveisla og þjónustusamningar. Akstursþjónusta fyrir fatlað fólk og eldri borgara. Félagsleg heimaþjónusta og tómstundastarf eldri borgara.

Stoðdeild í málefnum hælisleitenda og flóttafólks

Þjónusta við hælisleitendur skv. samningi við ÚTL. Þjónusta við flóttafólk og aðstoð við aðlögun að íslensku samfélagi. Fjárhagsaðstoð, barnavernd er tengjast hælisleitendum og flóttamönnum. Útlendingar í neyð.

Skrifstofa Fjölskyldu- og barnamálasviðs

- Lögfræðiþjónusta
- Sálfræðiþjónusta
- Þjónustufulltrúar
- BRÚIN
- Verkefnastjóri fjölmenningar

SKIPTING FJÁRMAGNS

Samanburður á verðlagi 2018:	2015	2016	2017	2018	2019
Vísitala neysluverðs	1,06	1,04	1,03	1,03	1,00
Rekstrarniðurstaða Félags-þjónustu (rauntölur1)	1.993.849.360	1.845.280.305	1.953.812.587	2.304.540.217	2.969.541.971
Skatttekjur Hafnarfjarðar2)	16.235.488.392	18.516.651.122	20.127.083.656	18.930.292.727	22.177.908.200
Hlutfall útgjalda til félagsmála af skatttekjum	12%	10%	10%	12%	13%
Íbúafjöldi 1. desember	27.875	28.189	29.360	29.791	29.971
Kostnaður félagsþjónustu á hvern íbúa	71.528	65.461	66.547	77.357	99.081
Fjárhagsaðstoð á hvern íbúa	11.074	8.525	6.638	7.432	6.539

1) Framlag vegna málefna fatlaðra er dregið frá.
2) Útsvarstekjur og framlög frá Jöfnunarsjóði.

Málaflokkar félagsmála og hlutfall af kostnaði 2019:	Þús kr.	Skipting
Sameiginlegir liðir	361.522	12%
Félagshjálp (fjárhagsaðstoð og húsaleigubætur)	343.042	12%
Þjónusta við börn og unglinga	522.103	18%
Þjónusta við aldraða	459.655	15%
Þjónusta við fatlaða 1)	1.227.044	41,3%
Þjónusta við flóttamenn og hælisleit-endur	56.176	2%
	2.969.542	100%

Heildarfjármagn vegna þjónustu við fatlaða er 2.732.608 þúsund krónur og framlag frá jöfnunarsjóði, 1.505.564 þúsund krónur er dregið frá

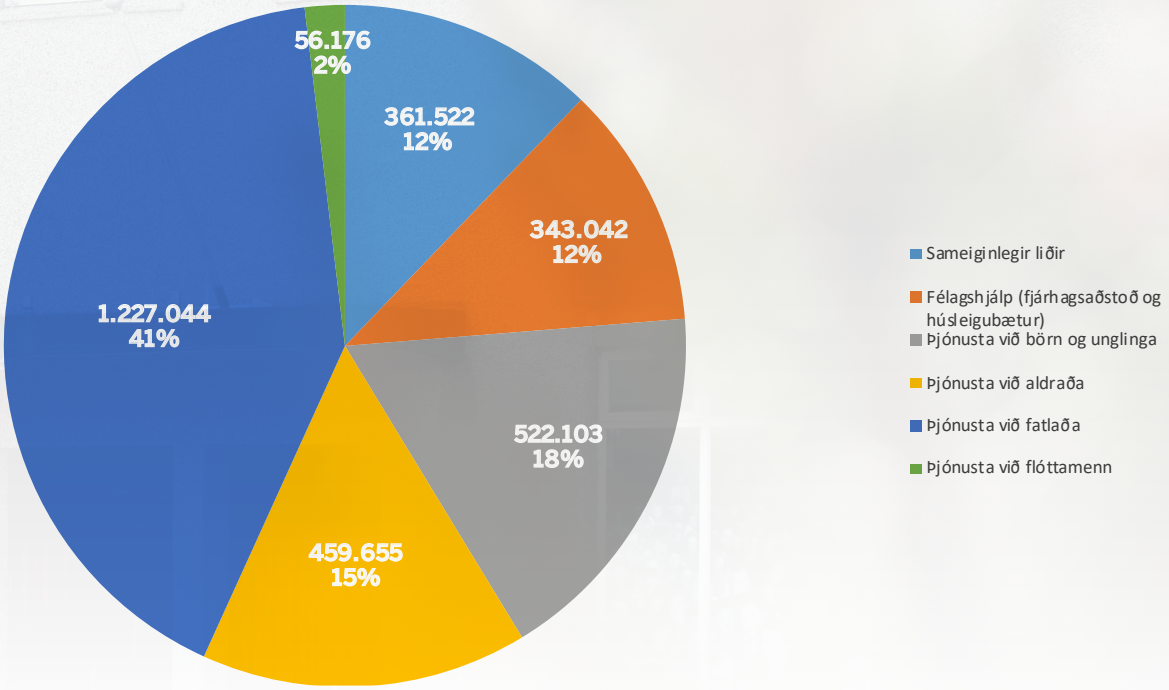

Mynd 2: Málaflokkar félagsmála og skipting kostnaðar

Málaflokkar félagsmála :	2019 þús kr.	2018 þús kr.	Mism. þús. kr.
Sameiginlegir liðir	**361.522**	**308.299**	**53.223**
Félagshjálp (fjárhagsaðstoð og húsaleigu-bætur)	343.042	278.215	64.827
Þjónusta við börn og unglinga	522.103	409.990	112.113
Þjónusta við aldraða	459.655	394.492	65.163
Þjónusta við fatlaða	2.732.608	2.304.805	427.803
Þjónusta við flóttamenn og hælisleitendur	56.176	25.004	31.172
	4.475.107	**3.720.805**	**754.302**
Greiðsla frá jöfnunarsjóði vegna málefna fatlaðra	1.505.565	1.416.265	89.299
	2.969.542	**2.304.540**	**665.002**

Fjárhæðir eru á verðlagi hvers árs.

BARNAVERND

Barnaverndarnefnd Hafnarfjarðar ber ábyrgð á meðferð barnaverndarmála skv. barnaverndarlögum nr. 80/2002. Barnaverndarnefnd fundaði 20 sinnum á árinu vegna 43 barna. Að barnaverndarmálum starfa félagsráðgjafar í 10,9 stöðugildum ásamt deildarstjóra í barnavernd. Auk þess veitir sálfræðingur og lögfræðingur fjölskyldu- og barnamálasviðs stuðning og ráðgjöf við meðferð mála. Lögð er áhersla á þverfaglega vinnu og samfellu í meðferð mála. Einnig voru starfandi 3 tilsjónarmenn og 12 persónulegir ráðgjafar í tímavinnu. Á árinu voru 6 stuðningsfjölskyldur starfandi fyrir barnaverndarnefnd Hafnarfjarðar.

Tilkynningar

Tilkynningaskylda vegna barnaverndarmála fer skv. 16., 17. og 18. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002. Neyðarlínan 112 tekur við tilkynningum samkvæmt samningi við barnaverndarnefndir landsins utan skrifstofutíma, forgangsraðar erindum, skráir helstu upplýsingar og kemur þeim til viðkomandi barnaverndarnefndar.

Bakvaktir

Í janúar 2014 hófst samstarf um sameiginlegar bakvaktir barnaverndarnefnda Hafnarfjarðar, Garðabæjar og Kópavogs. Samstarfið hefur gengið vel og hefur stuðlað að betri þjónustu og styrkara barnaverndarstarfi á svæðinu.

Samstarfsverkefni Lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu (LRH) við Hafnarfjarðarbæ, Kópavogsbæ og Garðabæ um átak gegn heimilisofbeldi hófst með undirritun samstarfssamnings hinn 15. maí 2015
Í lok árs 2016 tók til starfa teymi innan barnaverndar sem sinnir heimilisofbeldismálum. Í teyminu eru tveir félagsráðgjafar úr barnaverndarteymi, einn félagsráðgjafi frá ráðgjafarteymi, einn félagsráðgjafi frá stuðnings- og stoðþjónustuteymi auk sálfræðings. Á árinu 2019 barst teyminu liðsauki frá lögreglumanni en hann er hluti af Þorpinu sem er samstarfsverkefni lögreglunnar á höfuðborgarsvæðinu og Hafnarfjarðarbæjar. Hlutverk starfsmanna teymisins er að ræða við þolendur og gerendur, veita þeim stuðning og beina þeim í viðeigandi meðferðarúrræði. Sálfræðingur ræðir við börnin og metur þjónustuþörf þeirra.

Á árinu 2019 voru 28 mál skráð sem heimilisofbeldi þar sem börn voru á heimilinu og ræddi sálfræðingur fjölskyldu- og barnamálasviðs við 20 börn sem urðu fyrir eða vitni að heimilisofbeldi. Á bakvakt barnaverndar bárust í heildina 130 mál til barnaverndar Hafnarfjarðar og voru þar af 17 mál sem vörðuðu ofbeldi.

Úrræði barnaverndar

Megináhersla í barnaverndarvinnu er að leysa mál barnsins í nærumhverfi þess og í samvinnu við foreldra. Foreldrum er leiðbeint um uppeldi og aðbúnað barna. Félagsráðgjafar hjá fjölskyldu- og barnamálasviði vinna samkvæmt barnaverndarlögum að ráðgjöf og stuðningi, gera kannanir í málum og áætlanir í samvinnu við foreldra og börn. Áhersla er lögð á að láta raddir barna heyrast og leitast er við að ræða við börn sé þess nokkur kostur.

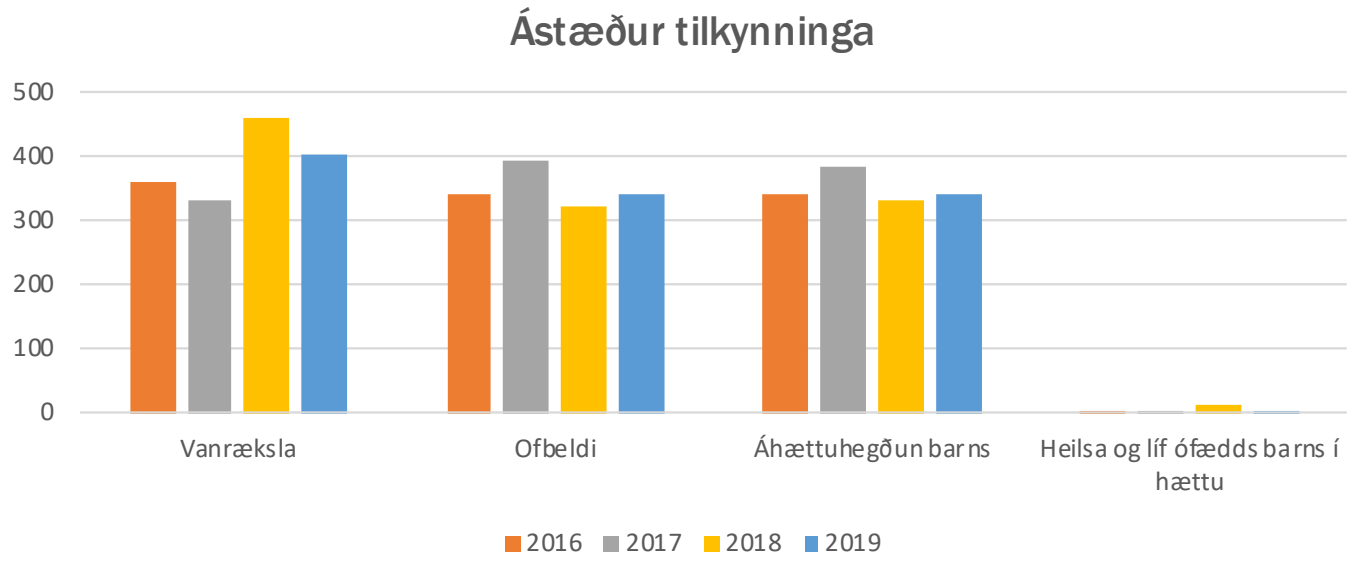

Vistheimili

Samkvæmt 84. gr. barnaverndarlaga nr. 80/2002, skulu barnaverndarnefndir hafa tiltæk úrræði sem veitt geta börnum móttöku í neyðartilfellum allt frá einum sólarhring upp í þrjá mánuði. Hafnarfjörður var á árinu 2019 með samning við tvö einkaheimili þar sem 17 börn voru vistuð á árinu 2019.

Stuðningsfjölskyldur

Samkvæmt 85. gr. barnaverndarlaga skulu barnaverndarnefndir hafa tiltækar stuðningsfjölskyldur. Markmið með stuðningsfjölskyldum er að tryggja öryggi barns, létta álagi af barni og fjölskyldu þess og styðja foreldra í foreldrahlutverki sínu. Á árinu fóru 8 börn til stuðningsfjölskyldna á vegum barnaverndar.
Vinasetur er helgarúrræði fyrir börn sem er staðsett í Kaldárseli. 34 börn fóru í Vinasetur á árinu og dvöldu þar ýmist eina eða tvær helgar í mánuði.

Persónulegir ráðgjafar

Persónulegir ráðgjafar er úrræði sem er veitt samkvæmt barnaverndarlögum. Ráðgjafarnir hafa það hlutverk að styrkja börn sem eiga við erfiðleika og félagslega einangrun að etja og styðja þau til að taka þátt í tómstundum, stunda skóla og vinnu eftir atvikum. Persónulegir ráðgjafar eru mikilvægur þáttur til að efla félagslega stöðu barnanna og styrkja þau tilfinningalega. Samband persónulegs ráðgjafa og barns byggist á gagnkvæmu trausti og vinsemd.

Tilsjón

Tilsjónarmaður hefur það hlutverk að aðstoða foreldra á þann hátt að það henti þörfum barnsins sem best. Aðstoðin getur m.a. falist í því að leiðbeina foreldrum með daglegt skipulag barnsins, t.d.

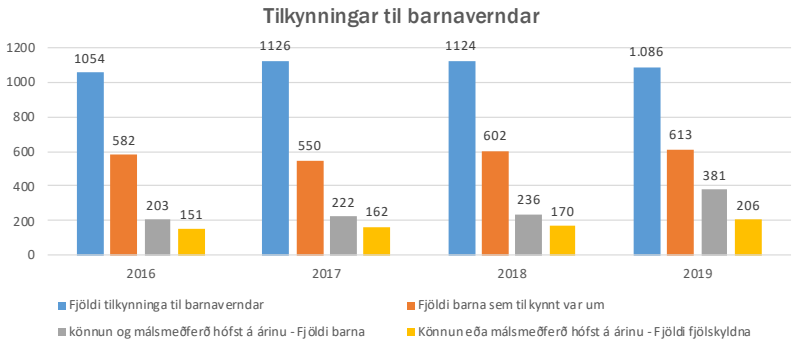

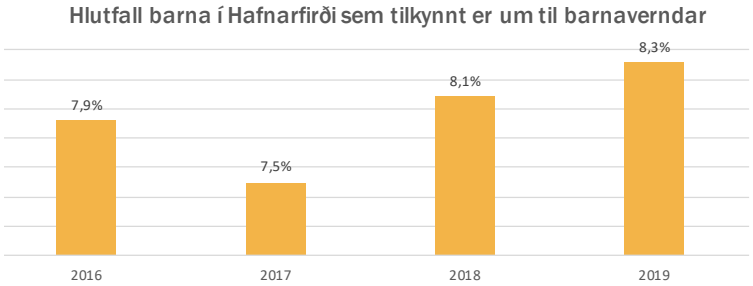

háttatíma, matartíma og heimanám. Þá getur tilsjón aðstoðað foreldra við að skipuleggja fjármál og sækja sér þjónustu frá ýmsum stofnunum.

Önnur úrræði

Barnavernd getur veitt ýmsan annan stuðning til að vernda og styðja börn og fjölskyldur þeirra. Má þar nefna sálfræðiviðtöl fyrir börn og fullorðna, listmeðferð, sumarbúðir, sjálfstyrkingarnámskeið og leikjanámskeið. Í sumum tilfellum er einnig notað óboðað eftirlit með heimili þar sem grunur er um að foreldrar séu í neyslu vímuefna. Auk þess er fjölþættur annar stuðningur og tengsl við stofnanir sem tengjast börnum, þar á meðal MST fjölkerfameðferð sem miðar að því að leiðbeina foreldrum barna á aldrinum 12-18 ára sem eru farin að sýna áhættuhegðun og skólavanda. Einnig má nefna greiningu og meðferð á Stuðlum meðferðarstöð ríkisins og önnur meðferðarheimili fyrir ungmenni með neysluvanda.

Fóstur

Með fóstri er átt við að barnaverndarnefnd feli sérstökum fósturforeldrum umsjá barns í a.m.k. þrjá mánuði. Markmið fósturs er að tryggja barni uppeldi og umönnun innan fjölskyldu sem best hentar þörfum þess. Fóstur getur verið þrenns konar, varanlegt, tímabundið eða styrkt fóstur. Með varanlegu fóstri er átt við að það haldist þar til forsjárskyldur falla niður samkvæmt lögum. Ef barn, sem ráðstafað er í fóstur, á við verulega hegðunarerfiðleika að stríða, vegna geðrænna, tilfinningalegra og annarra vandamála af því tagi er hægt að sækja um styrkt fóstur sem er einnig tímabundið. Þá eru gerðar sérstakar kröfur til fósturforeldra um að veita umönnun og þjálfun á fósturheimili sem kemur í stað þess að vista barn á stofnun.

Við lok árs 2019 voru 32 börn í fóstri á vegum barnaverndarnefndar Hafnarfjarðar þar af 14 í tímabundnu fóstri, 16 í varanlegu fóstri, 2 í styrktu fóstri. Einn einstaklingur var auk þess í vistun skv. 3. gr. barnaverndarlega, en þar er átt við einstaklinga á aldrinum 18-20 ára sem eru vistaðir á vegum barnaverndarnefndar.

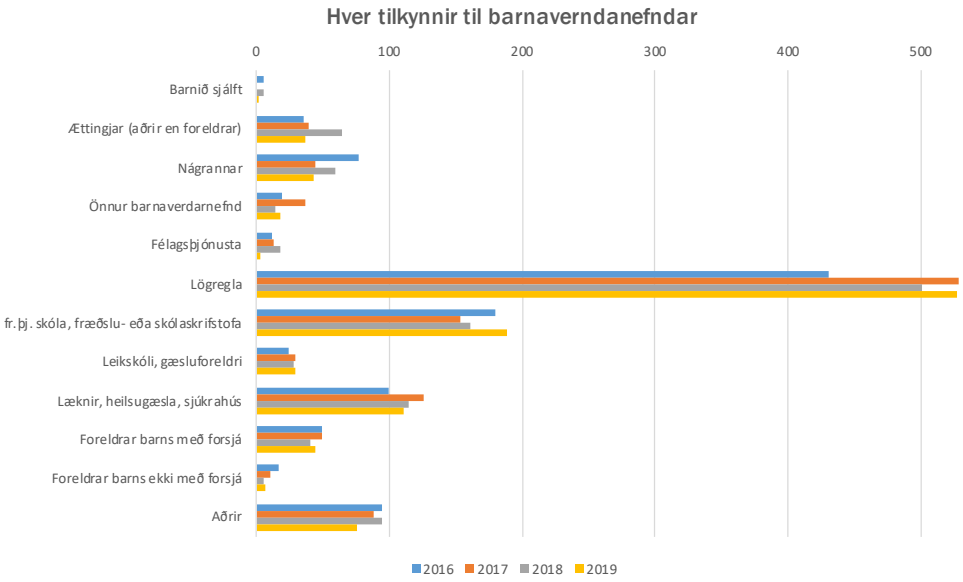

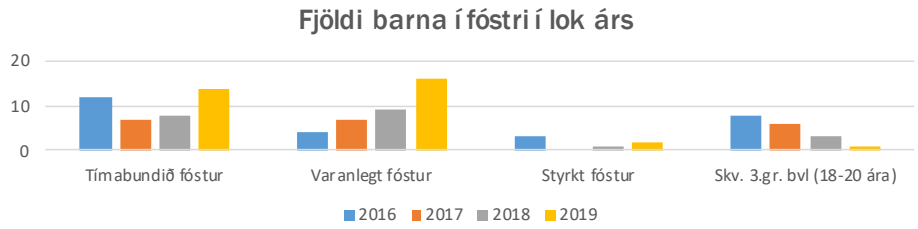

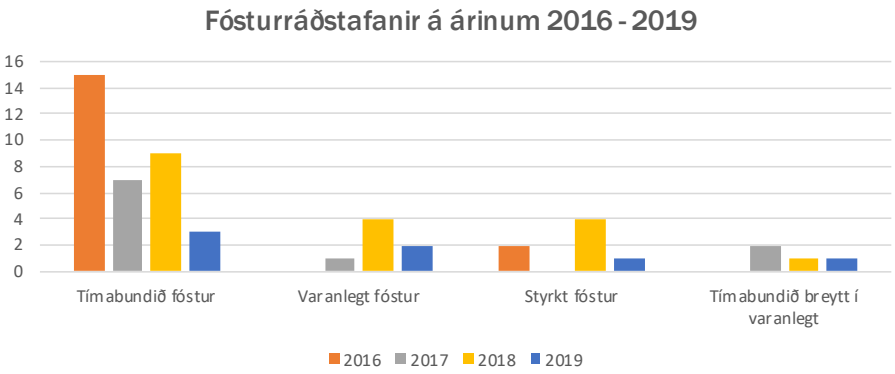

Sálfræðingur

Sálfræðingur fjölskyldu- og barnamálasviðs er í 50% starfshlutfalli og starfar þvert á teymi sviðsins. Hann er stuðningur við barnaverndarstarf og situr meðferðarfundi í barnavernd.

Sálfræðingur er í teymi sem sinnir heimilisofbeldismálum og tekur viðtöl við þau börn sem hafa búið við heimilisofbeldi. Sálfræðingur er fulltrúi fjölskyldu- og barnamálasviðs í áfallateymi Hafnarfjarðar. Sálfræðingur skipuleggur sameiginlega fræðslufundi fjölskyldu- og barnamálasviðs og mennta- og lýðheilsusviðs ásamt fulltrúa þeirra, ásamt því að vera fulltrúi fjölskyldu- og barnamálasviðs í samráðsteymum beggja heilsugæslustöðvanna. Sálfræðingur starfar í stýrihópi Brúarinnar ásamt því að vera í stýrihópi sem heldur utan um samstarfverkefnið Þorpið sem unnið er með lögreglunni á höfuðborgarsvæðinu. Sálfræðingur var í starfshópi um forvarnir í Hafnarfirði sem skilaði skýrslu í september 2019, starfshópi um framkvæmdaáætlun í barnaverndarmálum sem lauk störfum í september 2019, ásamt því að vera fulltrúi fjölskyldu- og barnamálasviðs í óháðu fagráði sem tekur á erindum, ágreiningi og álitamálum frá íþrótta- og tómstundafélögum í Hafnarfirði.

Ár	Fjöldi barna í könnun eða málsmeðferð	Þar af ný mál á árinu	Fjöldi fjölskyldna í könnun eða málsmeðferð	Þar af ný mál á árinu
2016	582	203	450	151
2017	568	222	417	162
2018	644	236	460	170
2019	613	276	447	206

Fjöldi barna og fjölskylda í könnun eða málsmeðferð

RÁÐGJAFARTEYMI

Í ráðgjafarteymi starfa 4 ráðgjafar auk deildarstjóra. Hlutverk teymisins er að veita félagslega þjónustu, aðstoð og ráðgjöf samkvæmt lögum nr. 40/1991 um félagsþjónustu sveitarfélaga. Markmið laganna er að tryggja fjárhagslegt og félagslegt öryggi íbúa og stuðla að velferð íbúa á grundvelli samhjálpar m.a. með því að bæta lífskjör þeirra sem standa höllum fæti. Einstaklingar og fjölskyldur geta leitað eftir félagslegri ráðgjöf, fjárhagsaðstoð og vegna húsnæðisvanda eða félagslegra erfiðleika. Fjárhagsaðstoð er veitt samkvæmt gildandi reglum samþykktum af bæjaryfirvöldum. Samkvæmt þeim er fjárhagsaðstoð veitt einstaklingum í tímabundnum erfiðleikum og er hugsuð sem aðstoð við einstaklinga eða fjölskyldur til að mæta grunnþörfum þeirra. Áhersla er lögð á að auka virkni vinnufærra einstaklinga og veita tækifæri til sjálfbjargar og uppbyggingar. Fjárhagsstyrkur án virkni, endurhæfingar eða meðferðarúrræðis verði ekki meginregla heldur undantekning og byggi ávallt á faglegu mati starfsmanna. Reglur um fjárhagsaðstoð sveitarfélagsins eru aðlagaðar að þessu verklagi.

Fjölskyldu-og barnamálasvið er í ágætu samstarfi við Vinnumálastofnun, Starfsendurhæfingu Hafnarfjarðar og Virk svo eitthvað sé nefnt. Atvinnuátak hefur einnig verið síðastliðið ár í samvinnu við umhverfis -og skipulagssvið og einnig mennta-og lýðheilsusvið, sem hefur veitt vinnufærum einstaklingum á fjárhagsaðstoð, atvinnutækifæri í gegnum vinnuskólann.

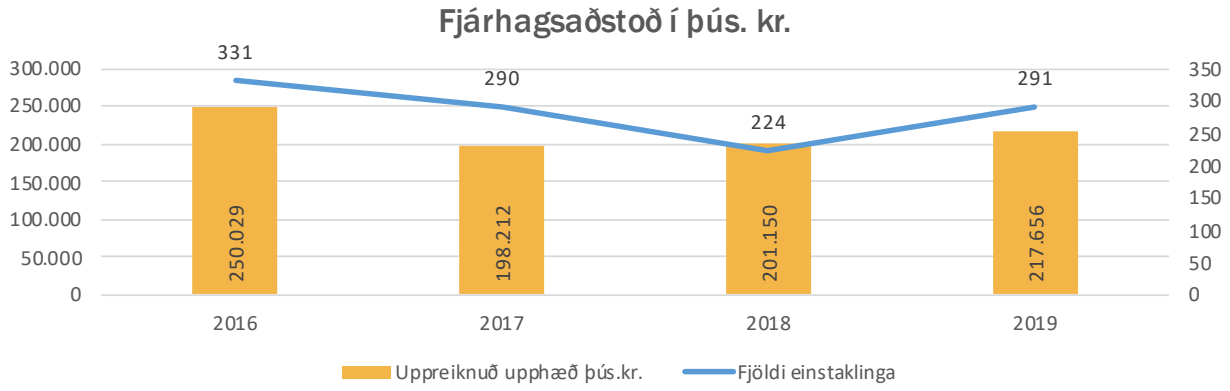

Fjárhagsaðstoð 2016 – 2019 uppreiknað á verðlagi 2019.

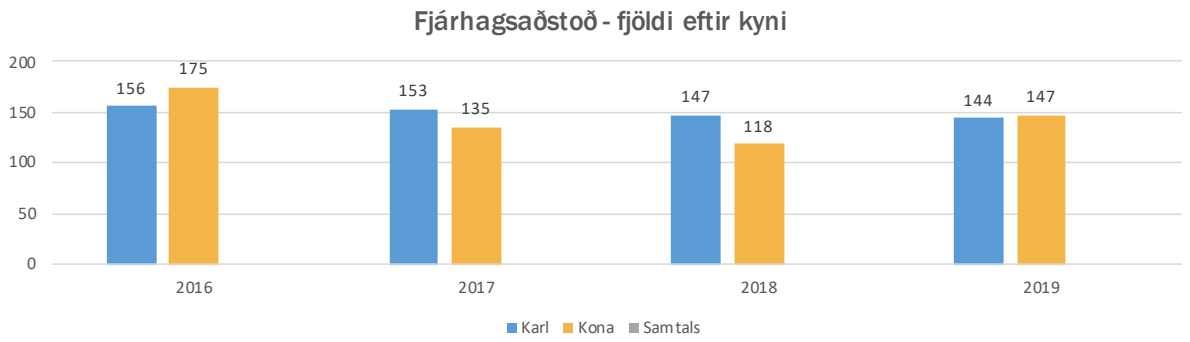
Fjárhagsaðstoð - fjöldi eftir kyni
200
150
100
50
0
156
175
153
135
147
118
144
147
2016
2017
2018
2019
Karl
Kona
Samtals

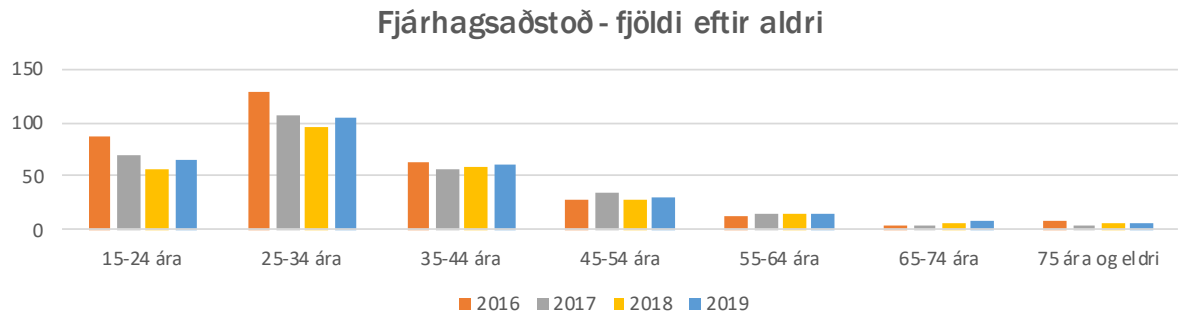
Fjárhagsaðstoð - fjöldi eftir aldri
150
100
50
0
15-24 ára
25-34 ára
35-44 ára
45-54 ára
55-64 ára
65-74 ára
75 ára og eldri
2016
2017
2018
2019

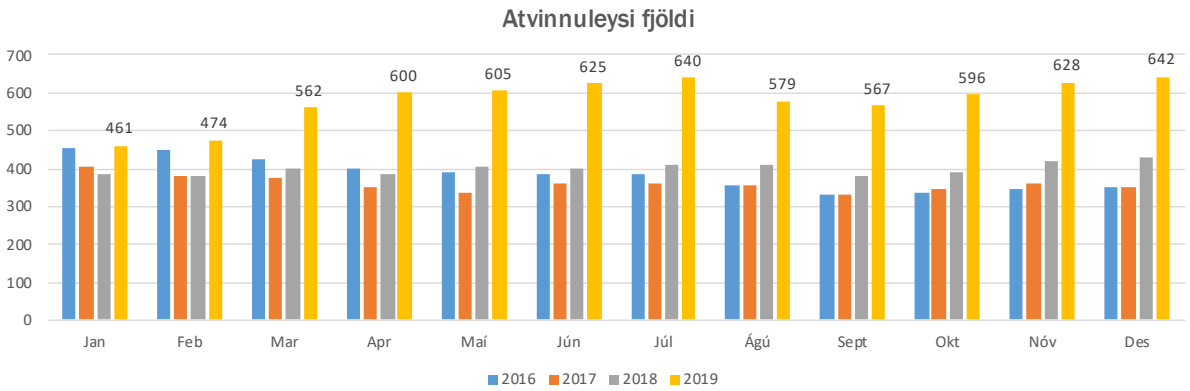
Atvinnuleysi fjöldi
700
600
500
400
300
200
100
0
461
474
562
600
605
625
640
579
567
596
628
642
Jan
Feb
Mar
Apr
Maí
Jún
Júl
Ágú
Sept
Okt
Nóv
Des
2016
2017
2018
2019

HÚSNÆÐISMÁL

Sérstakur húsnæðisstuðningur

Sérstakur húsnæðisstuðningur er til greiðslu húsaleigu umfram húsnæðisbætur sem veittar eru á grundvelli laga um húsnæðisbætur nr. 75/2016. Sérstakur húsnæðisstuðningur er ætlaður einstaklingum og fjölskyldum þeirra, sem ekki eru á annan hátt færir um að sjá sér fyrir húsnæði sökum lágra launa og þungrar framfærslubyrðar. Ákveðið var í lok árs 2019 að greiddur skyldi sérstakur húsnæðistuðningur í félagslegu leiguhúsnæði sveitarfélagsins sambærilegur og greiddur er í leiguhúsnæði á almennum markaði.

Félagslegt leiguhúsnæði

Ráðgjafarteymi annast móttöku á umsóknum um félagslegt leiguhúsnæði en réttur til félagslegrar leiguíbúðar er bundinn ákveðnum skilyrðum. Við mat á umsóknum er tekið tillit til tekna, húsnæðisaðstæðna og félagslegra aðstæðna. Endurnýja þarf umsókn á hverju ári. Skýr verkaskipting er á milli umhverfis- og skipulagssviðs og fjölskyldu- og barnamálasviðs varðandi félagslegt leiguhúsnæði. Umhverfis- og skipulagssvið ber ábyrgð á rekstri og viðhaldi íbúðanna og tekur á móti ábendingum vegna ástands þeirra. Fjölskyldu- og barnamálasvið tekur á móti ábendingum vegna umgengni íbúa ásamt því að sjá um úthlutanir í félagslegt leiguhúsnæði. Síðustu árin hefur verið lögð áhersla á fjölgun íbúða í félagslegu húsnæðiskerfi sveitarfélagsins. Gert er ráð fyrir framlagi að fjárhæð 500 milljónir króna á ári til fjárfestingar í félagslega húsnæðiskerfinu til ársins 2021. Á árinu 2019 voru 7 nýjar íbúðir keyptar.

Skarðshlíð íbúðarfélag hses

Verksamningur milli Skarðshlíðar íbúðafélags hses. og Modulus eignarhaldsfélags um byggingu almennra leiguíbúða í Skarðshlíð var undirritaður í maí 2018. Skarðshlíð íbúðarfélag hses er sjálfseignarstofnun sem stofnuð var af Hafnarfjarðarbæ. Félagið er rekið án hagnaðarsjónarmiða og hefur þann tilgang að byggja eða kaupa, eiga eða hafa umsjón með rekstri og viðhaldi almennra íbúða og veita þjónustu í almannaþágu samkvæmt lögum um almennar íbúðir. Hugmyndafræðin að baki íbúðanna er að tryggja tekjulágum einstaklingum og fjölskyldum aðgengi að öruggu húsnæði í langtímaleigu. Ráðgert er að húsaleiga standi undir afborgunum af lánum, fjármagnsgjöldum og rekstri. Aðkoma Hafnarfjarðarbæjar að rekstri félagsins snýr einungis að úthlutun. Leigjendur sjá sjálfir um stjórn og rekstur félagsins en sveitarfélagið mun eiga aðild. Tólf leiguíbúðir voru til afhendingar í desember 2019 að Hádegisskarði 12 og 16 en sex íbúðir eru á hvorri lóð. Um er að ræða sex tveggja herbergja íbúðir, fjórar þriggja herbergja íbúðir og tvær fjögurra herbergja íbúðir. Húsnæðisskrifstofa Hafnarfjarðarbæjar fékk tvær íbúðir af þessum tólf í félagslegt húsnæðiskerfi sveitarfélagsins.

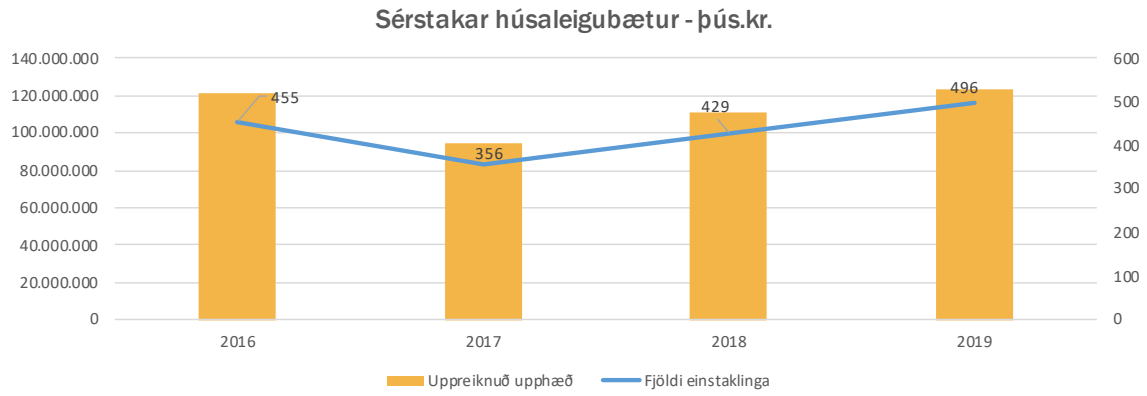

Í lok árs 2019 voru 104 einstaklingar eða fjölskyldur á biðlista eftir félagslegu leiguhúsnæði.
Skiptingin var eftirfarandi eftir íbúðarstærð:

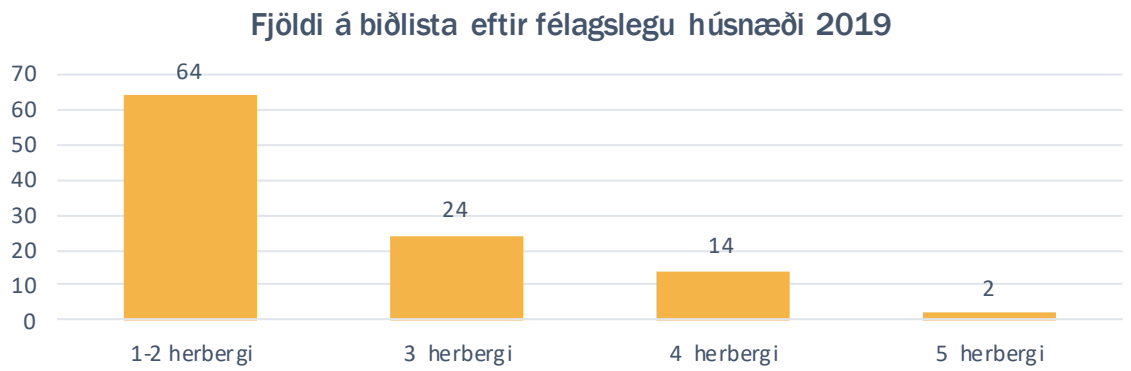

BRÚIN

BARN - RÁÐGJÖF - ÚRRÆÐI

Frá og með haustinu 2018 hefur Hafnarfjarðarbær starfrækt BRÚNA, sem er nýtt verklag í þjónustu við börn í leik- og grunnskólum sveitafélagsins. Markmið BRÚARINNAR er að samþætta þjónustu bæjarins og auka lífsgæði barna, unglinga og fjölskyldna þeirra. Áhersla er lögð á að veita aukna þjónustu á fyrri stigum með aðkomu Brúarteyma leik- og grunnskólanna. Ásamt því hefur samvinna fagfólks verið efld á milli fjölskyldu- og barnamálasviðs og mennta- og lýðheilsusviðs Hafnarfjarðar.

Í Brúarteymi sitja fagaðilar á vegum skólans, ásamt ráðgjöfum frá fjölskyldu- og skólaþjónustu BRÚARINNAR og ráðgjöfum frá mennta- og lýðheilsusviði. Hlutverk Brúarteyma er að kortleggja stöðu barns og leita sameiginlegra lausna, barni og fjölskyldu þess til stuðnings. Í Brúarteymi er nám, hegðun, þroski og/eða líðan barns rædd með samþykki foreldra og viðunandi úrræði virkjuð til að bregðast fyrr við erfiðleikum eða aðstæðum barnsins.

Í byrjun var þessi nýja nálgun innleidd í sjö leikskóla og þrjá grunnskóla. Haustið 2019 bættust við fjórir leikskólar og tveir grunnskólar. Skólarnir taka þátt í þróun þessa nýja vinnulags sem síðar verður innleitt í alla leik- og grunnskóla bæjarins. Ekki er um tímabundið verkefni að ræða heldur breytt verklag í þjónustu við börn og fjölskyldur hjá Hafnarfjarðarbæ.

Viðhorfskönnun var gerð í mars 2019 á meðal starfsfólks Brúarteyma þeirra leik- og grunnskóla sem voru í BRÚNNI og meðal foreldra þeirra barna sem höfðu fengið þjónustu í gegnum Brúarteymi. Niðurstöður sýndu að starfsfólk var almennt ánægt með skýrt verklag BRÚARINNAR og taldi að markviss samvinna og þjónusta frá fjölskyldu- og barnamálasviði og mennta- og lýðheilsusviði væri að nýtast vel fyrir börn og fjölskyldur þeirra sem þurfa á auknum stuðningi að halda. Þeir foreldrar sem svöruðu könnuninni töldu stuðninginn sem þeir fengu í gegnum Brúarteymin gagnast fjölskyldunni vel. Nánari upplýsingar um viðhorfskannanirnar eru á heimasíðu Hafnarfjarðar. Starfsfólk leik- og grunnskóla Hafnarfjarðar, fjölskyldu- og barnamálasviðs og mennta- og lýðheilsusviðs munu halda áfram að þróa verklag BRÚARINNAR saman næstu árin og þannig stuðla að samþættari þjónustu fyrir fjölskyldur í Hafnarfirði.

Eftirfarandi tafla sýnir fjölda mála sem tekin voru fyrir í Brúarteymum og voru í ráðgjöf hjá fjölskyldu- og skólaþjónustu BRÚARINNAR í 5 grunnskólum og 11 leikskólum, árið 2019.

Fjöldi mála, BRÚIN 2019	Grunnskólar	Leikskólar	Alls
Mál til umfjöllunar í Brúarteymum	195	101	296
Mál í ráðgjöf hjá fjölskyldu- og skólaþjónustu BRÚARINNAR	43	31	74

STUÐNINGS- OG STOÐÞJÓNUSTUTEYMI

Í stoðþjónustu eru starfandi 5 starfsmenn á skrifstofu fjölskyldu- og barnamálasviðs. Helstu verkefni eru stuðningsþjónusta fyrir eldri borgara og fatlaða s.s. liðveisla, þjónustusamningar og stuðningsfjölskyldur. Auk þess er veitt ráðgjöf og stuðningur, akstursþjónusta, félagsstarf, mötuneyti, matarsendingar og margt fleira.

MÁLEFNI ELDRI BORGARA

Öldungaráð

Öldungaráð hefur verið starfandi frá árinu 2006. Öldungaráði er ætlað að gæta hagsmuna eldri borgara í Hafnarfirði og er bæjarstjórn til ráðgjafar um þau málefni. Ráðið skal hafa sem víðtækast samráð við samtök eldri borgara í Hafnarfirði og aðra þá aðila sem láta málefni þeirra til sín taka.

Félagsleg heimaþjónusta

Helstu verkefni í þjónustu við eldri borgara á vegum sveitarfélagsins eru félagsleg heimaþjónusta, kvöld- og helgarþjónusta, heimsendur matur, mötuneyti á tveimur stöðum í bænum, dagdvöl sem rekin er á Sólvangi, akstur eldri borgara og félagsstarf. Auk þess er veitt ráðgjöf til eldri borgara og aðstandenda þeirra. Mikið og gott samstarf er við félagasamtök í bænum og aðila í heilbrigðis- og öldrunarþjónustu. Á vegum ríkisins er þjónusta við eldri borgara aðallega fólgin í heimahjúkrun, hvíldarinnlögnum og varanlegri vistun á hjúkrunarheimilum að undangengnu færni- og heilsumati. Félagsleg heimaþjónusta er veitt samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 þar sem kveðið er á um að efla skuli viðkomandi til sjálfsbjargar og gera þeim kleift að búa sem lengst í heimahúsum við sem eðlilegastar aðstæður.

Mat á þjónustuþörf

Stuðst er við alþjóðlegt matskerfi, Rai Home Care sem tryggir samræmt, faglegt og hlutlaust mat á þjónustuþörf einstaklinga í félagslegri heimaþjónustu. Félagsleg heimaþjónusta felur í sér aðstoð við heimilishald, heimsendingu matar, innlitsþjónustu, félagslega ráðgjöf og stuðning. Fjöldi eldri borgara fer vaxandi og því aukast kröfur til heilbrigðis- og félagsþjónustu um að finna leiðir til að annast þá sem glíma við heilsubrest. Sú þjónusta þarf bæði að vera góð og hagkvæm. Mikilvægt er því að hafa mælitæki sem greinir þarfir eldri borgara og hvernig mæta á þörfum þeirra á skilvirkan hátt.

Árið 2019 störfuðu 38 starfsmenn við félagslega heimaþjónustu og kvöld- og helgarþjónustu. Einnig störfuðu sjö starfsmenn í 5,3% stöðugildum í mötuneytum og sem starfsmenn félagsmiðstöðva eldri borgara. Starfsmenn sem starfa við félagslega heimaþjónustu voru í 20,5% stöðugildum. Hluta heimaþjónustunnar sem nemur fimm stöðugildum er úthýst. Heimili sem fengu félagslega heimaþjónustu voru 754 og fjölgaði þeim um 64 heimili milli ára.

Heimaþjónustan notast við rafræna skráningu. Kerfið er notað til að stýra, skrá og breyta verkefnum og samningum.

Kostir kerfisins eru margvíslegir, meðal annars bætt skipulag og nýting vinnutíma starfsmanna og skýrari yfirsýn yfir alla heimaþjónustuna. Kostir kerfisins eru einnig fólgnir í því að það fæst staðfesting á veittri þjónustu og ættingjar fá meiri innsýn í veitta þjónustu, ef þeir og þjónustuþegar óska þess. Kerfið er tvíþætt, annars vegar heimilissmáforrit sem starfsmenn eru með í símum sínum og hins vegar bakendakerfi sem stjórnendur heimaþjónustunnar eru með við skipulagningu þjónustunnar.

Heimsendur matur

Alla daga ársins er í boði heimsendur matur í hádegi til þeirra sem ekki geta sjálfir séð um matseld og geta ekki nýtt sér mötuneyti sveitarfélagsins. Á árinu fengu 173 heimili heimsendan mat.

Heiluefling eldri borgara

Gerður hefur verið samningur við dr. Janus Guðlaugsson varðandi heilsueflingu eldri borgara. Um er ræða heilsueflingu eldri borgara nefnt Fjölþætt heilsurækt 65+ í Hafnarfirði –. Eitt af meginmarkmiðum þessa verkefnis og rannsókna því tengdum er að bjóða þátttakendum upp á heilsueflingu til lengri tíma. Um er að ræða íhlutun í formi daglegrar hreyfingar með áherslu á þol- og styrktarþjálfun auk fræðslu um næringu og aðra heilsutengda þætti. Heildarfjöldi þátttakenda í byrjun var 160 einstaklingar, en á 6 mánaða fresti er hægt að taka nýja aðila inn í verkefnið. 292 einstaklingar tóku þátt í verkefninu á árinu.

Ferðaþjónusta aldraðra og fatlaðra

Hafnarfjarðarbær veitir akstursþjónustu í samræmi við lög um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991.
Frá því í byrjun árs 2015 hefur Strætó bs rekið ferðaþjónustu fatlaðra á höfuðborgarsvæðinu. Akstursþjónustan er ætluð þeim sem ekki geta nýtt sér almenningssamgöngur. Þjónustuþegar greiða sem svarar hálfu gjaldi í almenningsvagna fyrir hverja ferð. Árið 2019 voru 190 einstaklingar sem nýttu sér leigubílaaksturs-þjónustuna, sem er svipaður fjöldi og árin á undan. Á árinu tóku bæjaryfirvöld þá ákvörðun að segja sig úr sameiginlegri akstursþjónustu höfuðborgarsvæðisins en samningur þess efnis hafði verði í gildi frá 2014. Hafinn var undirbúningur að útboði á þjónustunni.

Dagdvöl

Hjúkrunarheimilið að Sólvangsvegi rekur dagdvöl með 14 almennum dagdvalarrýmum. Um mitt ár samþykkti heilbrigðisráðuneytið 12 rými fyrir sérhæfða dagþjálfun. Gert er ráð fyrir að sú starfsemi hefjist á vormánuðum 2020. Dagdvölin á Sólvangi hefur létt verulega á brýnni þörf en fyrir er dagdvöl á Hrafnistu með 26 rýmum og dagþjálfun á vegum FAAS í Drafnarhúsi með 22 rými.

Hjúkrunarheimili

Á árinu var opnað nýtt 60 rýma hjúkrunarheimili við Sólvang. Sjúkratryggingar Íslands auglýstu eftir rekstraraðila og var samið við Sóltún öldrunarþjónustu um reksturinn sem einnig hefur með höndum rekstur dagdvalarinnar á Sólvangi.

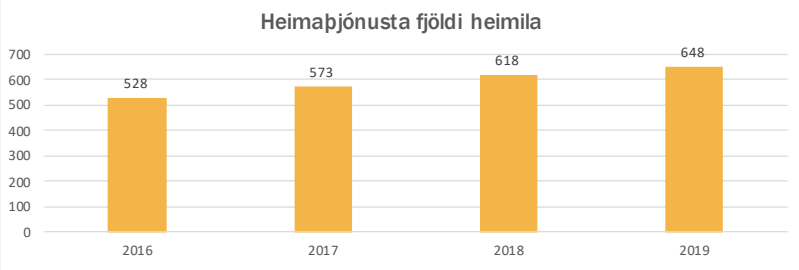

Fjöldi heimila sem nutu félagslegrar heimaþjónustu (heimilishjálp) 201-2019.

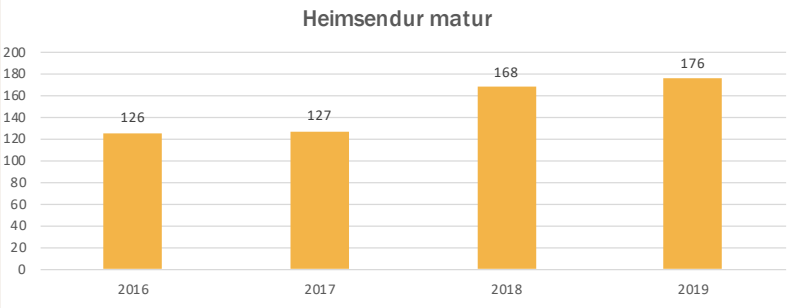

Fjöldi heimila með heimsendan mat 2016-2019.

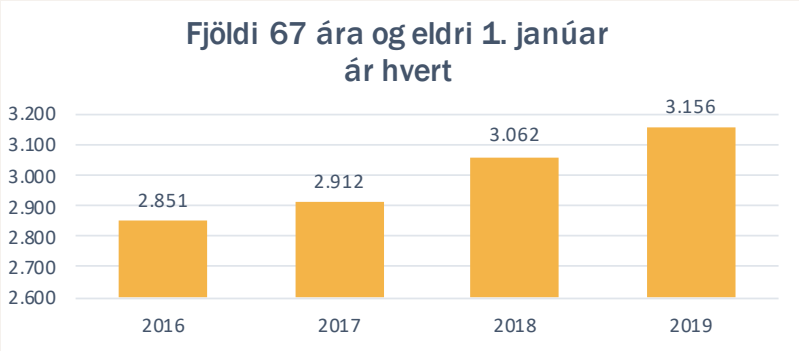

Fjöldi 67 ára og eldri 1. janúar ár hvert 2016-2019.

Félagsstarf

Félagsstarf eldri borgara er rekið á Flatahrauni 3 (Hraunsel) í samstarfi við Félag eldri borgara í Hafnarfirði (FEBH) og að Hjallabraut 33 og Sólvangsvegi 1. Félagsstarfið er fjölbreytt og eru gestir um það bil 120 á hverjum degi. Hafnfirðingar 67 ára og eldri voru í upphafi árs 2019, 3156 eða 10,6% af íbúum sveitarfélagsins. Í lok árs voru þeir orðnir 2,1% fleiri, eða 3.222 og 10,7% af bæjarbúum

MÁLEFNI ELDRI BORGARA

Þjónustan er veitt samkvæmt lögum um félagsþjónustu sveitarfélaga nr. 40/1991 og lögum um málefni aldraðra nr. 125/1999.

Eldri borgarar eru stækkandi hópur innan sveitarfélagsins með mismunandi þarfir sem taka þarf mið af þegar verið er að skipuleggja og veita þjónustu.

MÁLEFNI FATLAÐS FÓLKS

Félagsleg liðveisla

Félagsleg liðveisla er persónulegur stuðningur og aðstoð sem er ætlað að rjúfa félagslega einangrun og styrkja fólk til þátttöku í menningar- og félagslífi. Liðveisla er veitt fötluðum börnum frá 6 ára aldri, sem og fullorðnu fötluðu fólki.

Notendastýrð persónuleg aðstoð (NPA)

Samkvæmt lögum um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir sem tóku gildi 1.október 2018 á einstaklingur rétt á notendastýrðri persónulegri aðstoð hafi hann mikla og viðvarandi þörf fyrir aðstoð og þjónustu, svo sem við athafnir daglegs lífs, heimilishald og þátttöku í félagslífi, námi og atvinnulífi. Vinna skal að innleiðingu NPA á tímabilinu 2018-2022. Í lok árs 2019 skipaði fjölskylduráð starfshóp sem hafði það verkefni að semja nýjar reglur um NPA og leggja til viðmið um tímagjald.

5 nýjir samningar um bættust við á árinu

Þróun og rekstur í málefnum fatlaðs fólks

Hafnarfjarðarbær ber ábyrgð á þjónustu við fatlað fólk, stefnumótun, framkvæmd þjónustunnar og eftirliti með henni. Fatlað fólk á rétt á allri almennri þjónustu sveitarfélagsins. Sé þjónustuþörf meiri veitir sveitarfélagið sértæka þjónustu samkvæmt lögum um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi þjónustuþarfir sem tóku gildi 1. október árið 2018.

Hafnarfjarðarbær veitir margvíslega þjónustu, ráðgjöf og stuðning við fatlað fólk og foreldra fatlaðra barna. Bærinn veitir þjónustu á heimilum, hæfingu, starfsþjálfun og býður uppá verndaða vinnu. Einnig er boðið upp á stuðningsfjölskyldur fyrir fötluð börn, skammtímavistun og akstursþjónustu svo eitthvað sé nefnt. Þjónusta við fatlað fólk hefur aukist jafnt og þétt síðustu ár og ýmiss ný þjónusta bætist reglulega við til að bregðast við þörf hverju sinni. Í lok árs 2018 voru sett ný lög um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir og hefur vinna árið 2019 meðal annars verið einkennandi við að aðlaga og breyta til að koma til móts við nýjar áherslur í nýjum lögum.

Starfsstöðvar í málefnum fatlaðs fólks

Alls eru ellefu sértæk húsnæðisúrræði í Hafnarfirði með samanlagt 59 íbúum. Einnig rekur bærinn eina skammtímavistun, þrjú virknitilboð fyrir fatlað fólk (athvarf fyrir geðfatlað fólk, boðskiptaþjálfun og vinnustað fyrir fatlað fólk).

Skammtímavistun og hæfingarstöð

Hnotuberg 19 - Skammtímavistun

Skammtímadvölin að Hnotubergi 19 er rekin sem þjónustustofnun, sbr. 17. gr. laga nr. 38/2018 , um þjónustu við fatlað fólk með langvarandi stuðningsþarfir.
Fjölskyldur fatlaðs fólks skulu eiga kost á því að börn þeirra njóti tímabundinnar dvalar þegar þörf krefur. Þjónustunni er ætlað að létta álagi af fjölskyldum og stuðla með þeim hætti að því að börn geti búið sem lengst í heimahúsum.
Skammtímadvöl býður upp á hvíld og afþreyingu, aðstoð og grunnþjálfun við athafnir daglegs lífs auk þess að undirbúa flutning úr foreldrahúsum.
Hafnfirsk börn, 16 ára og yngri nýta skammtímavistun í Móaflöt í Garðabæ.

Bæjarhraun 2 - Hæfingarstöð

Hlutverk Hæfingarstöðvarinnar er að bjóða einstaklingum, 18 ára og eldri, með mikla stuðningsþörf þjónustu og þjálfun. Stefnan er að auka og efla styrkleika hvers og eins til virkari þátttöku í eigin lífi og þar með samfélaginu. Árið 2019 urðu mun meiri breytingar á þjónustuþörf notenda en verið hafði árin á undan. Einhverjir eru einungis inni fyrri hluta árs og aðrir komu inn síðar og af þeim sökum er fjöldi notenda sem nýtti sér þjónustu árið 2019 aðeins hærri en árin á undan.

Geitungarnir - atvinnutækifæri fyrir fatlað fólk.

Geitungarnir eru virkni- og vinnuþjálfun á almennum vinnumarkaði fyrir fatlað fólk sem lokið hefur framhaldsskóla. Geitungar eru staðsettir á Suðurgötu 14.
Starfið hefur vaxið ört á liðnum árum og er talsverð eftirspurn í Geitungana. Það eru þjónustunotendur frá öllu höfuðborgarsvæðinu í Geitungunum í dag og ekki komast allir að sem þess óska.
Geitungarnir hafa hlotið viðurkenningar eins og Múrbrjótinn árið 2018 og viðurkenningu EIPA (Evrópustofnun í opinberri þjónustu) árið 2017.

Frekari liðveisla

Frekari liðveisla er viðbótarþjónusta við lögbundna almenna þjónustu sem fötluðu fólki stendur til boða. Frekari liðveisla er fyrst og fremst fyrir þá sem búa sjálfstætt í íbúð en þurfa margháttaða persónulega aðstoð í daglegu lífi sem sniðin er að þörfum hvers og eins. Íbúar fá ákveðna tíma á mánuði í beina þjónustu sem skiptist jafnan í frekari liðveislu, almenna liðveislu og heimilishjálp. Þrír þjónustukjarnar hafa til þessa verið að sinna utankjarnaþjónustu í frekari liðveislu ásamt því að sinna þjónustu í kjarna.

Félagsleg liðveisla	
Fjöldi samninga 2015	95
Fjöldi samninga 2016	112
Fjöldi samninga 2017	136
Fjöldi samninga 2018	154
Fjöldi samninga 2019	160

NPA	2016	2017	2018	2019
Fjöldi samninga	6	7	14	19
Kostnaður	109.430.615	146.691.300	143.051.825	367.917.802

Hnotuberg	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda yfir árið	40	30	34	36
Fjöldi notenda sem eru Hafnfirðingar	20	13	17	17
Fjöldi nýttra dvalarsólarhringa	2.163	1.968	1.988	2034
Fjöldi starfsmanna	15	15	15	14
Fjöldi stöðugilda	8,8	8,8	8,8	8,8

Hæfingarstöð Bæjarhrauni	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda	22	23	23	25
Fjöldi notenda sem eru Hafnfirðingar	16	16	16	14
Fjöldi starfsmanna	15	14	14	14
Fjöldi stöðugilda	3,5	6,5	9,15	10,15

Geitungarnir	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda	8	15	18	22
Fjöldi notenda sem eru Hafnfirðingar	6	10	11	14
Fjöldi starfsmanna	6	11	11	12

Stuðningsfjölskyldur	2016	2017	2018	2019
Fjöldi barna	78	77	70	60

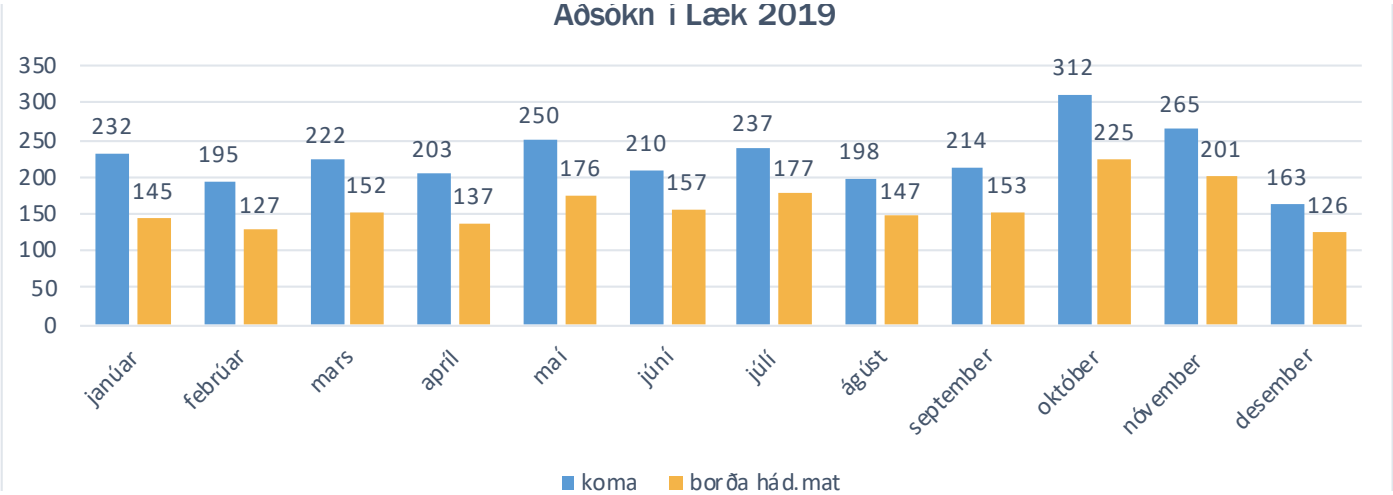

Aðsóknar- og matartölur hjá Læk 2019 (fjöldi í mánuði hverjum).

Stoðþjónusta

Sú stoðþjónusta sem felst í því að treysta möguleika fatlaðra einstaklinga til sjálfstæðs heimilishalds og samfélagslegrar þátttöku var í eldri lögum og í ársskýrslu fjölskylduþjónustu 2018 nefnd frekari liðveisla en breyting varð á með nýjum lögum sem tóku gildi 1. október 2018. Frekari liðveisla fellur því í nýjum lögum undir stoðþjónustu.

Samkvæmt hinum nýju lögum er stoðþjónusta viðbótarþjónusta við lögbundna almenna þjónustu sem fötluðu fólki stendur til boða. Stoðþjónustan getur verið margþætt og miðast við eftirtaldar þarfir:

1. **Að treysta möguleika fatlaðs fólks til sjálfstæðs heimilishalds og samfélagslegrar þátttöku og var í eldri lögum talað um sem frekari liðveislu. Þessi þjónusta er veitt frá þremur búsetukjörnum til fólks sem búsett er víðsvegar um bæinn.**
2. **Þarfir til hæfingar, endurhæfingar, menntunar og atvinnu.**
3. **Þarfir fyrir sérhæfða ráðgjöf, félagslegan stuðning og félagslegt samneyti. Þarna er meðal annars átt við það sem í eldri lögum var kalla félagsleg liðveisla.**
4. **Þarfir fatlaðra barna fyrir umönnun og þjálfun ásamt nauðsynlegri þjónustu við fjölskyldur þeirra.**
5. **Þarfir fatlaðra foreldra vegna umönnunar og uppeldis barna sinna.**

Fræðsla	2016	2017	2018	2019
Fjöldi námskeiða	22	23	22	18
Fjöldi starfsmanna Hafnarfjarðarbæjar sem sótti fræðslu	339	352	275	

Verkherinn sumar	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda	25	23	24	29
Fjöldi hafnfirskra notenda	20	23	21	22
Tímalengd úrræðis í vikum	8	10	12	11

Vinaskjól	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda	17	15	16	15
Fjöldi hafnfirskra notenda	6	10	4	6
Fjöldi stöðugilda	6,2	5,2	5,2	6,35

Stuðningsfjölskyldur

Stuðningsfjölskylda hefur það hlutverk að taka fatlað barn í umsjá í skamman tíma til að létta álagi af fjölskyldu. Þörf fyrir þjónustu er metin út frá aðstæðum barns og fjölskyldu. Við matið er horft til fötlunar barnsins og umönnunarþarfar, sem og félagslegra aðstæðna fjölskyldunnar.

Auk þess voru gerðir 17 samningar við Vinasetrið um helgardvalir fyrir börn í stað þess að þau færu til stuðningsfjölskyldu.

Kletturinn	2016	2017	2018	2019
Fjöldi notenda	10	13	15	16
Fjöldi hafnfirskra notenda	10	11	12	15
Fjöldi stöðugilda	3,7	3,62	3,62	3,12

Lækur - Félagsstarf geðfatlaðra

Lækur er athvarf fyrir einstaklinga með geðrænan vanda staðsett að Hörðuvöllum 1 við lækinn í Hafnarfirði. Í athvarfið kemur fólk til að vera í samskiptum við aðra, sem er mikilvægur þáttur í lífi þeirra.
Markmiðið er að draga úr félagslegri einangrun og styrkja andlega og líkamlega heilsu, þar sem allir fá að njóta sín. Ekki er um að ræða hefðbundinn meðferðarstað né stofnun heldur er lögð áhersla á að skapa heimilislegt andrúmsloft á jafningjagrundvelli þar sem boðið er upp á ýmiskonar afþreyingu og fræðslu.
Þannig vinnum við að því að auka lífsgæði þeirra sem eiga við geðrænan vanda að stríða.

Lækur var stofnaður árið 2003 og var þá samstarfsverkefni Hafnafjarðardeildar Rauða krossins, Hafnarfjarðarbæjar og Svæðisskrifstofu Reykjaness um málefni fatlaðra. Árið 2018 tók Hafnarfjarðbær alfarið við rekstri Lækjar.

Komufjöldi hefur aukist jafnt og þétt en er þó árstíðabundinn og háður veðri. Frá janúar til loka desember var fjöldinn 2701 og eru að meðaltali 12 til 20 manns á dag. Komufjöldi í mat tímabilið janúar--desember var 1923.

Ráðgjararáð

Ráðgjafarráð í málefnum fatlaðs fólks í Hafnarfirði var stofnað í september 2012. Markmið ráðgjafarráðs er að gera fötluðu fólki kleift að hafa áhrif á hagsmunamál sín og taka þátt í skipulagi og framkvæmd þjónustunnar. Jafnframt að vera ráðgefandi fyrir bæjaryfirvöld og stofnanir bæjarins. Í ráðgjafarráði sitja aðilar frá hagsmunasamtökum fatlaðs fólks. Ráðgjafarráð fundaði reglulega árið 2019 eða alls 6 sinnum.

Samstarf innan SSH

Sveitarfélögin á höfuðborgarsvæðinu (SSH) hafa náið samstarf um ákveðna þætti í þjónustu við fatlað fólk, meðal annars á grundvelli samstarfssamnings sem undirritaður var haustið 2010. Samráðshópur sem skipaður er sviðsstjórum velferðarsviða sveitarfélaganna á svæðinu annast stjórn þeirra verkefna sem samningurinn kveður á um og hefur samráð um framkvæmd þjónustu við fatlað fólk á svæðinu. Í þessu samstarfi eru Hafnarfjörður, Reykjavík, Kópavogur, Garðabær og Mosfellsbær.

Teymi með starfsmanni frá hverju áður talinna sveitarfélaga var myndað á grundvelli samningsins um mat umsókna og inntöku á þær þjónustueiningar sem falla undir ákvæði hans. Teymið sér einnig um fræðslu til starfsmanna þessara sveitarfélaga, vinnur skýrslur, reglur og önnur verkefni sem sviðsstjórar sveitarfélaganna óska eftir að teymið taki að sér.

Fræðsla

Fræðsluteymi SSH hefur haldið utan um starfstengda símenntun fyrir fólk sem starfar á heimilum, skammtímavistunum, vinnustöðum og frístundfatlaðs fólks í sveitarfélögunum. Teymið hefur haldið úti metnaðarfullri og öflugri fræðslu sem er sérhæfð og tekur til flestra þeirra þátta sem störfin fela í sér. Fræðsluteymið hefur starfað frá árinu 2011. Frá hausti 2016 hafa námskeiðin verið haldin í samstarfi við Fræðslusetur Starfsmenntar. Fræðslan er sveitarfélögunum að miklu leyti að kostnaðarlausu fyrir þá starfsmenn sem tilheyra BSRB. Skipulag og dagskrá námskeiða liggja fyrir eina önn fram í tímann.

Á vorönn 2019 hélt teymið 8 sameiginleg námskeið sem á mættu 185 starfsmenn frá þessum 4 sveitarfélögum. Auk þess hélt Hafnarfjarðarbær þrjá fræðsludaga á árinu um þjónandi leiðsögn sem voru sérsniðnir fyrir starfsmenn Hafnarfjarðarbæjar. . Auk þess voru haldin námskeið fyrir nýliða og námskeið í skyndihjálp.

Verkherinn

Sumrið 2019 var í áttunda sinn starfrækt atvinnutengt frístundaúrræði fyrir ungmenni með fatlanir 16- 20 ára á vegum Hafnarfjarðarbæjar í Húsinu Suðurgötu 14. Starfið gengur undir nafninu „Verkherinn“. Markmið starfsins var tvíþætt en annars vegar fengu ungmennin tækifæri til þess að spreyta sig við hin ýmsu störf með þeim stuðningi sem hver og einn þarfnaðist og hins vegar að efla og ýta undir félagsleg tengsl sín á milli og út í samfélagið.
Í sumar tók Verkherinn enn og aftur á móti ungmennum á aldrinum 15-16 ára, það var gert að ósk Vinnuskólans og fjölskyldu- og barnamálasviðs. Þetta voru ungmenni sem hentaði ekki önnur

úrræði í samfélaginu.
Verkherinn var með tvo vinnustaði þetta sumarið, en það var Pósturinn og Krambúðin sem staðsett er í verslunarmiðstöðinni Firði. Einnig voru nokkur verkefni sem unnin voru á staðnum eins og að helluleggja fyrir framan Húsið í samvinnu við framkvæmdasvið, garð- og smíðavinna og grænmetisræktun. Einnig voru ný verkefni innanhúss svo sem að elda mat í mötuneyti Hússins, bílavakt sem sá til þess að koma einstaklingum á vinnustaði og svo móttakan en þau sáu um að svara í síma og miðla upplýsingum á milli hæða. Frístundaúrræði eftir hádegi var misvel sótt og gjarnan af þeim sömu. Aukning var þó frá því í fyrra og ungmennin almennt ánægð í húsinu.
Tímabil Verkhersins var 11 vikur og bauðst 18 ára og eldri að vinna í 8 vikur eða 160 klst. og yngri hópnum að vinna 6 vikur eða 120 klst. á þessu 11 vikna tímabili.

Frístundarúrræði fatlaðs fólks

Vinaskjól

Vinaskjól er frístundarúrræði fyrir fatlaðra framhaldsskólanema. Vinaskjól er tilboð fyrir fötluð ungmenni á aldrinum 16-20 ára sem eru í framhaldsskóla og þurfa dvöl eftir að skólavist lýkur á daginn. Vinaskjól er staðsett í Húsinu, Suðurgötu 14. Ungmennin sem nýttu sér þjónustu Vinaskjóls eru úr Hafnarfirði, Garðabæ, Kópavogi og Mosfellsbæ. Markmið Vinaskjóls er að styðja þjónustunotendur til sjálfstæðis, efla vald- og sjálfsákvörðunarrétt þeirra og auka félagslega færni og almenna þátttöku.

Kvöldstarfið

Kvöldstarf er fyrir ungt fólk með fatlanir á aldrinum 16-25 ára. Kvöldstarfið er alla þriðjudaga og fimmtudaga á milli klukkan 18 og 22. Árið 2019 sóttu 14 notendur kvöldstarfið og af þeim voru 11 Hafnfirðingar. Kvöldstarfið er með 0,5 stöðugildi.

Kletturinn

Kletturinn er frístundatilboð fyrir börn og unglinga sem hafa fötlun í 1.-3. fötlunarflokki samkvæmt umönnunarmati Tryggingastofnunar og eru í 5.-10. bekk grunnskóla. Þjónustan var í boði eftir að skóladegi lauk til 17.00 alla virka daga, auk heilsdagsopnunar á starfsdögum og öðrum frídögum í skólum sem ekki eru almennir frídagar. Kletturinn er staðsettur í Húsinu, Suðurgötu 14. Markmið Klettsins er að börnin eflist í félagslegum samskiptum og öðlist aukna trú á eigin áhrifamátt og getu. Að að þau geti tekið þátt í skemmtilegum verkefnum í öruggu umhverfi.

Stoðdeild flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernd

Stoðdeild flóttamanna og umsækjenda um alþjóðlega vernd er deild innan fjölskyldu- og barnamálasviðs Hafnarfjarðar. Tveir starfsmenn störfuðu á deildinni fyrstu 8 mánuði ársins en fengu svo eitt stöðugildi til liðs við sig 1. september. Megin hlutverk deildarinnar er að þjónusta allt að 60 umsækjendur um alþjóðlega vernd skv. samningi við Útlendingastofnun og veita þjónustu til flóttamanna sem fengið hafa vernd eða leyfi til dvalar á Íslandi. Þjónustan við umsækjendur um vernd er fólgin í aðstoð með húsnæði, framfærslu og að styðja við fólkið á meðan það bíður eftir úrlausn r umsóknar sinnar hjá Útlendingastofnun. Sótt er um daggæslu barna og skólavist fyrir umsækjendur og tryggt að börn nái að nýta sér þau skólaúrræði sem henta þeim best. Einnig er þeim boðið upp á tungumálanámskeið, heilsurækt og ýmsa afþreyingu í samvinnu við RKÍ fyrir bæði börn og fullorðna. Þá eru starfsmenn deildarinnar einnig með hlutverk við boðanir í viðtöl og að aðstoða með að panta tíma fyrir nauðsynlega læknisþjónustu og að aðstoða þau með að komast á milli staða. Þjónustan við flóttamenn er fólgin í aðstoð við leit að húsnæði, að veita fjárhagsaðstoð og fræða fólkið um íslenskt samfélag. Einnig hafa starfsmenn deildarinnar aðstoðað flóttafólk með að tengja það við ýmis kerfi, svo sem skóla, Tryggingastofnun, Vinnumálastofnun og þær stofnanir aðrar sem fólk þarf að hafa samskipti við. Markmið deildarinnar er að fólk aðlagist vel að íslensku samfélagi og verði virkir þátttakendur í gegnum vinnu og afþreyingu. Deildin fer einnig með vinnslu barnaverndarmála sem kunna að koma upp hjá skjólstæðingum og sinnir fylgdarlausum ungmennum sem hafa sótt um vernd í sveitarfélaginu. Börnum sem koma fylgdarlaus er boðið á 16 vikna námskeið í samvinnu við KVAN sem ætlað er að kenna þeim á íslenskt samfélag, tengja þau við skóla og aðstoða við fyrstu skrefin inn í skipulagt tómstundastarf og íþróttir.
Á árinu 2019 komu 13 fylgdarlaus ungmenni til landsins og dvöldu þau öll í Hafnarfirði á meðan á málsmeðferð þeirra stóð. Um 860 umsækjendur um vernd komu til Íslands á árinu og voru starfsmenn deildarinnar með 54 einstaklinga að meðaltali á mánuði í sinni þjónustu, af þeim voru 26 börn. Um það bil 150 fjölskyldur komu í þjónustu hjá deildinni á árinu sem gera um það bil þrjár fjölskyldur á viku. Það er þó ekki svo að flóttafólkið hafi allt ákveðið að búa í Hafnarfirði en sem stendur eru um 25 fjölskyldur sem eru flóttamenn með stöðu frá árinu 2019 búsett í Hafnarfirði.

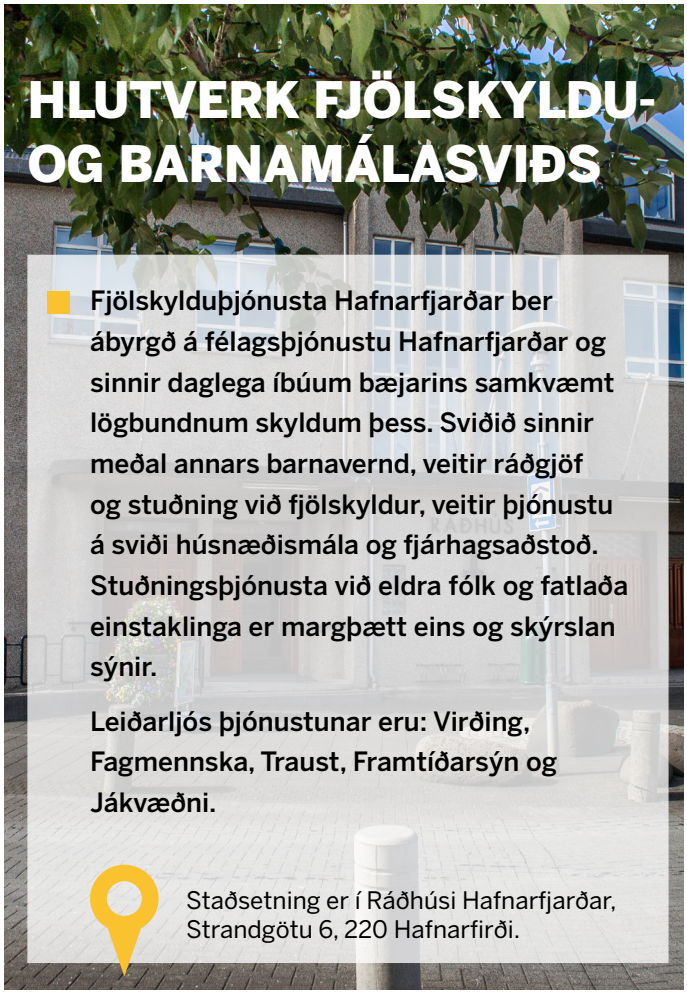

HLUTVERK FJÖLSKYLDU- OG BARNAMÁLASVIÐS

Fjölskylduþjónusta Hafnarfjarðar ber ábyrgð á félagsþjónustu Hafnarfjarðar og sinnir daglega íbúum bæjarins samkvæmt lögbundnum skyldum þess. Sviðið sinnir meðal annars barnavernd, veitir ráðgjöf og stuðning við fjölskyldur, veitir þjónustu á sviði húsnæðismála og fjárhagsaðstoð. Stuðningsþjónusta við eldra fólk og fatlaða einstaklinga er margþætt eins og skýrslan sýnir.

Leiðarljós þjónustunar eru: Virðing, Fagmennska, Traust, Framtíðarsýn og Jákvæðni.

Staðsetning er í Ráðhúsi Hafnarfjarðar, Strandgötu 6, 220 Hafnarfirði.

FJÖLSKYLDU- OG BARNAMÁLASVIÐ 2019

HAFNARFJÖRÐUR

585 5500 hafnarfjordur.is